

Beérkezett: 2025. 01. 29. Elfogadva: 2025. 03. 02. Megjelent: 2025. 03. 31.

Gréczi-Zsoldos Enikő

Beszámoló a pedagógusjelöltek 29. Nagy J. Béla helyesírási versenyének Kárpát-medencei döntőjéről

Kedves Olvasók!

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Magyar Nyelvészeti Tanszéke immár 29. alkalommal rendezte meg 2024. november 15–16-án a pedagógusjelöltek Kárpát-medencei helyesírási versenyét az Anyanyelvápolók Szövetségének és a Nemzeti Kulturális Alapnak a támogatásával. A versenyen 12 intézmény (köztük 2 határon túli egyetem) 12 hallgatója vett részt.

A szakmai program

A helyesírási versenyt és a hozzá kapcsolódó szakmai programot Pintér Márta Zsuzsanna, az egeri egyetem Bölcsészettudományi és Művészeti Karának (2025-től Bölcsészettudományi Kar) dékánja nyitotta meg. A vendéglátó intézmény nevében elmondott köszöntőbeszédében főként a hallgatókhoz szólva hangsúlyozta, hogy az internetes fórumok szövegalkotása és helyesírása átalakítja a helyesírási normát, így a leendő pedagógusoknak is figyelniük kell ezekre a változó jelenségekre. A szervezők nevében az EKKE BMK Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet Magyar Nyelvészeti Tanszékének vezetője, Takács Judit köszöntötte a versenyen részt vevő hallgatókat, kísérőtanáraikat és a zsűri tagjait. A rendezvény első napján, a szakmai program keretében helyesírással kapcsolatos előadások hangzottak el. Laczkó Krisztina, az ELTE és az Eperjesi Egyetem habilitált docense az Osiris kiadásában megjelenő új *Helyesírás* szerkesztése során felmerülő problémákról és megoldásokról beszélt a szakmai közönségnek. Vörös Ferenc, az ELTE Savaria Egyetemi Központ nyugalmazott főiskolai tanára a történeti és a jelenkori családnévátlasz korpusza alapján értekezett a helyesírásunkban meglévő hagyomány elvéről. A pozsonyi Comenius Egyetem docense, Misad Katalin a kisebbségben élő szlovákiai magyarság nyelvhasználati sajátosságairól, a márkanevek helyesírási kérdéseiről tartott előadást. Az előadók egyúttal a zsűri tagjai is voltak, kiegészülve az egeri egyetem képviselőjével, a feladatlap készítőjével, Gréczi-Zsoldos Enikő habilitált egyetemi docenssel.

A szakmai programot az egeri Magyar Nyelvészeti Tanszék munkatársainak, Havasi-Kovács Helgának, Márku Anitának és Takács Juditnak a szerkesztésében, a Líceum Kiadó gondozásában megjelent tanulmánykötet bemutatása zárta. A *Nézőpontok a helyesírásról* című kiadvány, amelyet Takács Judit tanszékvezető mutatott be, a 2019-es és a 2022-es Nagy J. Béla helyesírási versenyhez kapcsolódó szakmai programon elhangzott előadások anyagát, a versenyek feladatait és megoldásait, valamint további, helyesírással összefüggő tanulmányokat tartalmaz.

A helyesírási verseny és feladatai

A program másnapján került sor a versenyre, a feladatlap kitöltésére. A verseny történetében újdonságnak számít, hogy a szervezők a tollbamondás helyett egy hosszabb szöveg javítását kérték a versenyzőktől. A tollbamondás elhagyásának – a gyakorlati megvalósítás nehézségein kívül – elsősorban szakmai oka volt. A pedagógusjelöltek feladata leendő pályájukon a diákok szövegproduktumainak az ellenőrzése, írásbeli munkáik javítása lesz, így nem passzív, hanem aktív résztvevői lesznek a szövegek létrehozásának. A feladatok között a korábban megszokottakhoz képest újabbak kerültek előtérbe, amelyek kevésbé a

véletlenszerű, totószerű döntésekre, mint inkább az aktív közreműködésre, a tudatos döntésre, a nyelvi tudatosságra jobban építő véleményalkotásra alapoznak. Újdonságnak számított a szabályértelmezés, amelynek során a versenyzőknek el kellett dönteniük, hogy igaznak vagy hamisnak gondolják-e a feladatban közölt szabályt. Ha nem tartották helyesnek, akkor javítaniuk kellett a szabály szövegét. A nyelvhelyesség és a helyesírás összefüggését tudatosító feladatként paronimáparókkal kellett mondatokat alkotni. Hasonlóan aktív tevékenységre készítette a versenyzőket az a feladat, amelyben nyomtatott formában közölt tulajdonneveket kellett folyóírással lejegyezni. A korábbi Kárpát-medencei döntőkön nem volt gyakori az írásjelek alkalmazására vonatkozó központozási feladat, ez is új típusként jelent meg az ez évi döntőn.

Az újdonságok mellett a helyesírási versenyeken hagyományosnak számító feladatok is helyet kaptak a tesztben. A rövid vagy hosszú magán-, illetve mássalhangzót tartalmazó szavakról kellett eldönteniük a versenyzőknek, hogy helyes vagy helytelen írásmóddal közöltük-e, és a helyteleneket javítaniuk kellett. Meg kellett oldaniuk az összetett szavak helyesírásával és a mozaikszók toldalékolásával kapcsolatos feladatokat. A földrajzi nevek írásmódjára és a szavak elválasztására vonatkozó kérdések általában részét képezik a döntők tesztjeinek, ezek ezúttal sem maradtak el.

Záróprogram

Amíg a zsűri tagjai javították a feladatlapon megoldásait, addig a részt vevő hallgatók és kísérőtanáraik megtekintették az egri egyetem főépületében, a Líceumban a Főegyházmegyei Könyvtár barokk termét és egyedülálló gyűjteményét. Majd felsétáltak a toronyba, ahol Vass Gergely élményszerű bemutatójával kísérve végigjárták a Csillagvizsgáló és Tudományos Élményközpont különleges kiállításait.

A győzteseknek járó okleveleket és jutalmakat Nyiri Péter, az Anyanyelvápolók Szövetségének elnöke és Laczkó Krisztina zsűrielnök adta át. A verseny 1. helyezette a győri Széchenyi István Egyetem képviselőjében induló Tóth Dóra gyógypedagógia szakos hallgató (felkészítőtanára Dőryné Zábrády Orsolya), a 2. helyezést és egyben a legeredményesebb határon túli hallgatónak járó jutalmat a Nyitrai Egyetemen érkezett Sloboda Karolina kapta (felkészítőtanára Angyal László), a 3. helyezést Bacskai Lilla Eszter, a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egyetem hallgatója érte el (felkészítőtanára Ludányi Zsófia).

A rendezvény immár 29. alkalommal hirdeti anyaországi és külföldi összefogásban a pedagógusjelöltek nyelvi tudatosságának formálására irányuló szándékot és az anyanyelvápolás fontosságát.

Tisztelettel:

Gréczi-Zsoldos Enikő
egyetemi docens
Eszterházy Károly Katolikus Egyetem

Gréczi-Zsoldos, Enikő: Report on the Carpathian Basin Final of the 29th Béla Nagy J. Spelling Competition for teacher candidates

Kulcsszók: alkalmazott nyelvészet, helyesírás, helyesírási verseny, pedagógusképzés, helyesírási feladatlapon
Keywords: applied linguistics, spelling, spelling competition, teacher training, spelling worksheet

Az írás szerzőjéről

Gréczi-Zsoldos Enikő

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger, Magyarország

greczi-zsoldos.eniko[kukac]uni-eszterhazy.hu

<https://orcid.org/0000-0003-4688-8423>